

lige Enkekasser og deles mellem dem efter Antallet af geistlige, til Indskud i den geistlige Enkekasse forpligtede, Embedsmænd i hvert Stift, den anden til samtlige Skolelærer-Hjelpeskasser i Nørre-Jylland, og deles mellem dem efter Antallet af Skolelærere, som ere forpligtede til at yde Bidrag til hver Hjelpeskasse.

§ 3.

Det Beløb, der henlægges til hver af de fire geistlige Enkekasser, skal, under Bestyrelse af den samme Direction og efter de samme Regler som disses Midler, bevares som en særskilt Capital, hvis Renter aarlig af Stiftets Landemøde uddeles som Pensionstillæg til de værdigste og meest trængende Enker efter Geistlige i Stiftet.

§ 4.

Det Beløb, der tilfalder Skolelærer-Hjelpeskasserne, forenes med disse Kassers øvrige Midler, saa at Renterne under Et anvendes til Kassernes Formaal.

§ 5.

Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet har at sørge for Udførelsen af denne Lov og bemyndiges til af den ophævede Enkekassens Midler at udrede et passende Bedelag for Arbeidet ved Opgjørelsen og Fordelingen af Midlerne.

Motiverne til foranstaaende Lovudkast ere saalydende:

I Mæret 1735 blev der oprettet en saakaldet geistlig og verdslig Enkekasse for Jylland under Bestyrelse af Stiftsprovsten i Aalborg, Sognepræsten ved Frue Kirke sammesteds og Byens Magistrat. Fundatsen for denne Enkekasse, der er dateret 2den April 1735, blev allernaadigst confirmeret den 13de Januar 1736. Efter samme skulde Kassen staae aaben for Alle og Enhver af geistlig og verdslig civil Stand, der hørte hjemme i Jylland, var ved godt Helbred og ikke over 50 Aar; og Interessenterne skulde for hvert 100 Rbd., de indskjød, kunne fikke deres Enker en aarlig Pension af 40 Rbd. Det viste sig imidlertid snart, at denne Kasse var begrundet paa en urigtig Beregning over Mortalitetens forholdene, især forsaavidt der slet ikke var taget Hensyn til Ægtefolkens Alder; thi allerede i Mæret 1751

saae Bestyrelsen sig ikke længere istand til at udbetale de fulde Pensioner, men maatte efterhaanden indskrænke dem, saa at man til Slutningen endog kun udbetalte de aarlige Renter af Indskuddene. Følgen heraf maatte naturligvis blive, at Tilgangen af Interessenter lidt efter lidt tabte sig og tilsidst ganske ophørte, hvilket navnlig var Tilfældet i Tidsrummet fra 1771 til 1793; i hvilket sidste Aar Bestyrelsen igjen saae sig istand til at udbetale Pensionerne med det oprindelig bestemte Beløb; fra den Tid af havde Kassen igjen nogen Tilgang, men denne indskrænkede sig dog til enkelte Embedsmænd, hvortil Grunden vel nærmest maa søges i den Omstændighed, at Kassens Tilværelse ikke var synderlig bekendt udenfor den aalborgske Embedsstand. Paa denne Maade havde Kassen vel kun en ringe Tilvært udenfra, men paa den anden Side havde den ogsaa kun yderst faa Pensioner at udrede, og den kunde saaledes efterhaanden ved Dplæg af de aarlige Renter af dens Capitaler opsamle en ikke ringe Formue. Imidlertid led Kassen i Aarenes Løb et ikke ubetydeligt Tab ved uredelig Omgang af en af dens Embedsmænd, der ligeledes forvanskede endeel andre under hans Bestyrelse staaende offentlige Midler, og da Cancelliet herved fik Leilighed til at blive bekendt med Kassens Tilstand og den Maade, hvorpaa den var bleven behandlet, og Collegiet herefter maatte finde det urigtigt, at denne Kasse, der ikke uden snarlig Udbyggelse kunde aabnes for Alle, skulde kunne benyttes af enkelte begunstigede Personer, navnlig Stiftelsens Bestyrere, til at fikke deres Enker en aldeles usforholdsmæssig Pension, tilskrey det under 21 Septbr. 1833 Stiftammanden og Biskoppen over Aalborg Stift (der strax efter Opdagelsen af de begaaede Misligheder ved allerhøieste Rescript af 31 Januar 1827 vare blevne beordrede til at overtage Overbestyrelsen over Kassen) om at foranstalte den aldeles luffet, indtil en anden hensigtsmæssig Plan kunde lægges, hvorhos Collegiet, idet det dog misvilde om, at en solid Enkekasse for Jylland kunde grundlægges ved de Midler, der vare forhaanden, satte det under Overveielse, om ikke, saafremt dette maatte opgives, en anden for Jylland